

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredni dnevi in prazniki, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 123.

V Ljubljani, v sredo 3. junija 1891.

Letnik XIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem pričela se je nova naročba na

„SLOVENCA“,

h kateri najljubšeje vabi

upravništvo.

Naročnina razvidi se na glavni listi, a na naročnike, ki se oglašajo, pa ne določajo naročnine, se ne ozira.

O raznih narodno-gospodarskih predlogih v državnem zboru.

(Lavren dopis.)

X. Predlog za obligatorično državno zavarovanje živine.

Poslanec Svoboda iz nemškega dela Češke stavil je predlog, da bi se preuredila postava o živinskih kugah in da se vpelje prisilno ali obligatorično zavarovanje živine.

Da je tak predlog važen osobito za našo živinorejo, je pač umevno, saj ima naš kmetovalec osobito v planinskih deželah svojo največjo zaslombo prav v živinoreji, ki ga je dosedaj branila pogina in ga podpira, da more vstrajati v trdem boju za obstanek svoj. Poslanec Svoboda pa ima kot zastopnik severne Češke toliko več uroka za tak predlog, ker ondot razsaja goveja pljučna kuga v silni množini, tako, da marsikateri gospodar v malo časa pride ob vso svojo živino. Nedostatek je toliko večji, ker vlada za po pljučni kugi uničene živali ne daje nikakega odškodovanja, zato pa ljudje zakrivajo kužne slučaje, ker upajo, da jih vendar še rešijo, a s tem se navadno kuga še le grozno razširi.

S tem pa trpi ne le dotičnik, ampak celi kraji, okraji in dežele, ker se proglasijo postavnim potom kot okuženi in se postavijo pod kontumacijo.

Škoda pa iz tega nastaja še večja, ker sosedne države zaprò vsled tega svoje meje proti uvaževanju živine avstrijske, ki poleg izredno visokega colnega davka ima še zaradi teh vzrokov tako nizko ceno.

Pri nas, hvala Bogu, ni se znižalo število živine, pač pa je v teku desetih let v severnih deželah (Češko, Bukovina, Galicija,) znižalo se število govede za 579.000 glav!

Dosedaj znaša odškodnina za celo državo vsled kuge uničene živali borih 7000 gld., in za tako svotico koliko je pisarij in komisij!

Dosedaj ni je še bilo v Avstriji zavarovalnice, ki bi imela primeren kapital in bi dajala poroštvo za izplačevanje škod. Zato je potrebno — tako pravi predlagatelj, — da vlada prevzame zavarovanje živine v svoje področje. Res je, da ima država povsod svoje organe, okrajne politične oblasti in živinozdravnike, da bi torej ona po teh organih v sporazumljenju z občinami najlažje izvrševala zavarovanje. Pobiranje zavarovalnine vršilo bi se lahko tudi po davkarskih uradih. Jasno je tedaj, da bi vsega tega privatna zavarovalnica ne zmogla tako lahko, ampak ogromne stroške bi imela za vse te pozvedbe, vplačila in izplačila itd.

Predlagatelj zahteva, da bi se § 37 postave z dne 29. svečana 1880. leta predelal in sicer v tem smislu, da bi se od države izplačale odškodnine za živali, ki so poginile ali na vrančnem prisadu, pljučni kugi, smoliki ali smerklju, ob enem pa naj bi država ustanovila državno zavarovalnico za govejo in konjsko živino; iz te zavarovalnice bi dobivali živinorejci odškodnino tudi za živali, ki so poginile na goveji tuberkulozi in drugih boleznih, ki niso kužnega značaja. —

Na prvi pogled je predlog Svobode kaj zapeljiv in zanimiv. A treba ga je bližje ogledati, da se more o njem soditi. Poglejmo nekoliko statistiko

živinoreje v Avstriji, da bomo na podlagi dejanskih razmer in števil mogli presoditi vso zadevo.

V Avstriji je 1.300.000 konj, 40.000 mul in oslov, 7.000.000 goved, gotovo torej lepo število narodnega imetja.

V predlanskem letu zapalo je kugi in sicer za smrkljem 510 konj, kojih vrednost vzemimo z 200 gld., torej škode za 102.000 gld.; vsled vrančnega prisada in pljučno kugo 6200 goved à 100 gl. vrednosti, torej škode za 620.000 gld. ali skupno škode 722.000 gld.

Da bi se tedaj povprečna škoda mogla izplačati od državne zavarovalnice, morali bi živinorejci plačevati zavarovalnino, in sicer: od konj po 15 kr., od oslov po 5 kr. in od govede 10 kr., torej došlo bi zavarovalnine od 1.300.000 konj à 15 kr. 195.000 gld., od 40.000 oslov à 5 kr. 2000 gld., od 7.000.000 goved à 10 kr. 700.000 gld., skupno torej 897.200 gld., s katero svoto bi tedaj mogla povsem pokriti odškodnina za uničene živali.

Te številke same celó niso take, da bi se moglo ali moralo ugovarjati osnovi državne zavarovalnice za živino. A vendar imajo naši poslanci, toliko iz Kranjske, kolikor iz drugih planinskih dežel, dolžnost ugovarjati, da bi država prevzela zavarovalnico za živino, ker pomisliti je treba, da je od onih 6200 goved, ki so v l. 1889. poginile za kužno boleznijo, nad 4000 goved, ki so poginile vsled pljučne kuge, ki pa izključljivo razsaja le v deželah, v katerih se pokladajo govedi odpadki iz tovarn za izdelovanje sladkorja ali žganja, torej odpadki iz pese ali iz krompirja. Dokazano je, da vsled take vodene piče goveda zelo trpé na pljučah in dejansko je konstatirano, da se ta kuga najbolj nahaja v hlevih velikih kmetij — graščin, ki imajo tovarne za sladkor ali žganjarije, na pr. na Češkem in v Galiciji, ter da se celó ondot v kmetijskih hlevih le tedaj ta pljučna kuga nahaja, če je bila zanesena iz hlevov omenjenih velikih tovarniških posestev, ali če dotični gospodar živini tudi take odpadke poklada.

LISTEK.

Ponočni kralj.

Francoski spisal A. de Lamothe.

(Dalje.)

Do osodepolnega, od Jana Pressmann-a določenega obroka bilo je samo še pet dni. A od teh bilo je le štiri dni časa, da bi Jurij Hadfield privolil v žrtvo svojega sina. Stoprav, ko mu je vikarij glengariffski resno in odločno prigovarjal, — je odjenjal oče.

Na Irskem imajo katoliški duhovniki velik vpliv na ljudstvo, katero so si s tem pridobili, da so ž njim, in še več, nego oni trpeli, ter s svojim vzgledom v vseh čednostih je podpirali. A ta vpliv uporabljajo v blagi namen, da strasti vzbujenih miré, slabe podpirajo, nevedne učé, da nepotrpežljive svari in upornike kroté.

Brez katoliških duhovnikov ne bilo bi o Irskem v sedanjem času drugih vestij, nego o požiganju in moritvah; unela bi se bila črna vojska in od holma do holma svetili bi se zvoniki v znamenje krvave moritve in požarov.

Angličani se delajo, kakor bi o tem ničesar ne vedeli; a dobro vedó, da na otoku, katerega so oni tako nesrečnega storili, njih posestniki vživajo varnost le po prizadevanju katoliških duhovnikov.

Hadfield je torej odjenjal. Ker pa ni hotel, da bi sin sam šel Pressmann-u o tem sporočat, napotil se je ž njim zgodaj v jutro istega dne, s kojim je potekal obrók. — Blumfield stanoval je v lepej vili poleg Rosescastle-a, zraven gradu svojega gospoda, lorda Pilfererja, ob bregu killarny-skega jezera.

Iz Glengariffa v Kenmare se šteje 17 angleških milj; iz Kenmare v Killarny 23 milj, — skupno tedaj malo več od 64 kilometrov; a od jezera do Malibory, — ako se gre čez gore, ni več, nego 47 kilometrov, in gorski prebivalci prehodijo v lepem vremenu to pot v 10—12 urah.

Zal, da je vreme na Irskem malokedaj lepo. Vročina, kakor mraz sicer nista huda, a obrežje morsko je posebno spomladi izpostavljeno hudim vetrovom, ki prihajajo čez morje; vsled tega neprestano dežuje in žito ne more zoréti; vsled obilne mokrine pa začnó gniti podzemljice in drugi sadeži.

Istega jutra je bila tako gosta megla, da bi jo — po izreku stare Katine — mogel z nožem rezati. Debelo se je valila v nižavi, zavijóč visoka drevesa v fantastično opravo. Iz te duhá moreče temine

čuli so se čudni glasovi: mukanje krav, beketanje ovác, krokanje vranov, ženketanje zvoncev, šumljanje vodenih kapljic, ki so kapljale od veje do veje, od lista do lista; vmes otožni glasovi, kakor ječanje duhov, katere si je temna domišljija severnih prebivalcev vstvarila, in obljudila ž njimi gorske velikane.

Peter in njegov oče se nista za to zmenila. Četrt ure sta hodila naravnost po cesti, sedaj pa krenita na stran in stopata proti samotni hiši. To je bila šola za vaške otroke in one iz posameznih ovčarskih koč. Malih učencev še ni bilo; a njihov učitelj stal je na pragu in pušil iz pipice.

„Pozdravljen, Jurij, in ti tudi, Peter!“ zakliče, ko zagleda prihajajoča; „mislil sem, da so učenci, a zdele so se mi previsoke sence. Vidva sta zelo zgodnja.“

„Pozdravljen tudi ti, O' Neil!“ odgovori Hadfield; „ako se človek dalje napoti, mora zgodaj na noge.“

„Dalječ gresta torej?“

„Samo do Killarny!“

„O, ali res? Jaz bi ne hotel biti v tvojih cokljah!“

„Ni drugače mogoče!“

Iz vsega tega je razvidno, da nikakor ne gre, da bi živinorejci iz naših južnih in planinskih dežel, v katerih se ne nahajajo sladorne tovarne in žganjarije, ki izdelujejo žganje iz krompirja, morali tolike premije plačevati in tako donášati v državno zavarovalnico za druge dežele. Zato je poslanec Povše, ki je v tem odseku, ugovarjal, da bi se osnovala državna zavarovalnica, in temu so nekateri zastopniki planinskih dežel in celo oni iz Nižje-Avstrijskega, pritrdjevali.

Izbral se je sedaj pododsek, ki bo pripravil gradivo za to posvetovanje, o kojega izidu bomo obvestili naše bralce. Da je celo vprašanje zelo važno in vredno temeljitega preudarka, je jasno. Le treba različne razmere posameznih dežel poštovati in morda se najde oblika, da prevzamejo posamezne dežele tako zavarovanje, in da se za slučaj izredne kuge po državi oskrbi državna podpora za hudo zadete dežele, ki bi torej za izredne slučaje imele zaslonbo v državi, ki bi jim prišla v pomoč bodisi s podporo ali vsaj z brezobrestnim posojilom. Avstrija je eminentno kmetijska dežela, in nje živinoreja je toliko, da je pač vredno in utemeljeno, da se za tako veliko milijonov znašajoče imetje narodov kaj zdatnega stori in kedo bi pač mogel tajiti, da bi živinorejci-gospodarji veliko mirnejši mogli biti, ako bi imeli zagotovilo, da proti mali zavarovalnici dobijo odškodnino v slučaju živinske kuge. Pomislimo le, v koliko nevarnost zapade gospodar, kojega je zadela taka nesreča, lahko osiromaši in že je marsikatera kmetija vsled take nesreče propala.

Zanimive bodo gotovo obravnave o tem predlogu in tudi gledé naše dežele bo treba našim zastopnikom na podlagi statističnih podatkov izvajati dotične sklepe, ki morda dovedejo naš deželni zbor, da skuša osnovati deželno zavarovalnico za živino, kar bi bilo gotovo v veliko korist kranjskemu gospodarstvu. O vsem tem bo Vaš list obveščen in želim le, da bi tudi drugi, n. pr. kmetijska družba in nje podružnice se posvetovali o tem vprašanju in izrazile svoje mnenje.

—e.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. junija.

Notranje dežele.

Odgovor grofa Taaffeja. Tudi konservativni list „Politische Fragmente“, ki nam Slovanom ni bil vselej prijazen, graja odgovor grofa Taaffeja Mladočehom v budgetnem odseku. Posebno obsoja Taaffejeve besede, da se mora prej narediti mir mej narodi, potem se še le more vvesti narodna jednokopravnost. Po politični logiki, — pravi ta list, — je baš narodna jednokopravnost pogoj za narodni mir. Ž narodi se ne sme govoriti: „Najprej bodite pridni, potem pa dobite narodno jednokopravnost v nagrado!“ V šoli utegnejo uplivati take besede, ne pa v parlamentu. Taaffejev izrek o utrjenju ustave je pa bil naperjen tudi proti verski šoli, in se ta list čudi, da se ni kak konservativec oglasil za besedo.

Taaffe in Poljaki. „Nowa Reforma“ je izvedela, da so mnogi poljski poslanci bili jako nezadovoljni, da se je grof Taaffe izjavil v budgetnem odseku proti češkemu notranjemu uradnemu jeziku.

„In da bi prej tja dospela, obrnila sta se po krajši poti?“

„Da, kakor vidiš!“

„Da, jaz vidim, a vidva bosta težko videla. Predno prideta na vrh, zgostila se bo megla, da poti ne bosta našla!“

„Megla se bo razkadila.“

„Ne verjamem; sinoči je bila zaloga za Lačnim Vrhom, ki nič dobrega ne more prinesti.“

„Gotovo,“ pripomni Peter, „ako se megla váli, je to znamenje, da bo dolgo deževalo.“

„A,“ zavrne Hadfield, „dež ni še Irca ustrašil; naš svetnik sv. Kewin ga zliva doli. — Daj mi ognja, O' Neil!“

„Rad. A sveti Kevin premočno poliva naše podzemljice, bojim se za drugo letino.“

„Ti nisi jedini, ki se tega boji. Bog nas obvaruj nesreče!“

„Obvaruj nas, kakor pred grehom!“ ponavlja učitelj.

„Na svidenje!“ poslovi se kmet; „z govoricenjem ne bomo skrajšali milj.“

„Na svidenje in srečno pot!“

Najemnik in njegov sin stopata urneje dalje. Nikaka malenkost ni bila plezati na glengariffski hrib skoro v temini. Gora ni samo strma in skalo-

Poljaki to tolmačijo tako, da hoče vlada vvesti nemški uradni jezik. Demokratični poslanci poljski bodo baje v poljskem klubu predlagali, da naj klub proti Taaffejevimi izjavam zavzame načelno stališče. Koliko je na nezadovoljnosti Poljakov resnice, ne vemo, ali preverjeni smo pa, da bi se Taaffe ne bil upal tako po robu postaviti Čehom, ko bi bil pričakoval, da ga ne bodo podpirali Poljaki. Tudi je čudno, da je baš poljske demokrate najbolj vznemiril Taaffe, ko je vendar znano, da je baš ta frakcija najbolj za zvezo z levicariji, kateri so prijatelji nemškemu državnemu jeziku.

Levičarji. „Sonn- und Montags-Zeitung“ dokazuje, da so nemški liberalci grofa Taaffeja in kneza Bismarcka napak sodili. Nasprotovali so grofu Taaffeju, dasi je le hotel dolgoletne nasprotnike sprijazniti z ustavo. Knez Bismarck, katerega tako proslavljajo, pa sedaj napenja vse sile, da bi v narodnogospodarskem oziru popolno uničil Avstrijo.

Šolske počitnice. Minister Gautsch, ki se rad bavi z raznimi malenkostmi, je jel proučevati vprašanje o šolskih počitnicah. S prihodnjim letom hoče baje vvesti začetek počitnic s prvim dnem julija in konec s 1. dnem septembra pri ljudskih in morda tudi srednjih šolah. Zaradi tega se bodoče šolsko leto že začne dne 1. septembra, namesto 16. dne omenjenega meseca.

Levovski mestni zbor je sklenil naprositi poljski klub, da pri razgovoru o dunajskih vojašnicah v državnem zboru se potegne za to, da se kaznilnice v Levovu premeste iz sredine mesta, kjer so gnezdo raznim boleznim. Pri tej priliki bodo slovenski poslanci se gotovo potegnili tudi za to, da se premesti vojaška bolnica v Ljubljani iz mesta. Pričakovati smejo, da jih bodo podpirali tudi drugi desničarji.

Premeščenje primacijskega sedeža v Budimpešto. Ogerska vlada je nekdaj popustila misel na premeščenje primacijskega sedeža iz Ostrogona v glavno mesto, ker so se pokazale prevelike težave.

Vnanje države.

Papeževa enciklika o položaju delavcev in o vredbi delavskega vprašanja je posebno v Nemčiji našla priznanje. Hvalijo jo celo protestantski listi. Posebno jim ugaja oni del enciklike, ki naglašja, da je dolžnost države, aktivno poseči v vredbo delavskega vprašanja.

Balkanska federacija. Predsednik srbske skupščine Katić je hotel minolo nedeljo sklicati shod volilcev, na katerem bi bil govoril o balkanski zvezi. To pa ministrom ni ugajalo in so porabili ves svoj vpliv, da ga pregovoré, naj shod odpove. Posebno finančni minister je bil odločno proti nameravanemu shodu, ker je nedavno v Peterburgu se preveril, da Rusija ne odobrava zveze balkanskih držav. Katić je res spoznal, da ne kaže sedaj razpravljati tako kočljivega vprašanja in je shod odpovedal. Škoda pač ni, da ni bilo shoda, ker balkanska zveza se itak še dolgo ne bo dala uresničiti ali pa nikoli.

Nove naredbe proti židom v Rusiji. Rusko vojno ministerstvo je odredilo, da židovske vojaške zdravniške odpuste iz službe, če ne prestopijo v pravoslavje. Židom je vlada prepovedala poделjevati dedno častno meščanstvo, s katerim dobé pravico, bivati v mestih, kjer je židom bivanje prepovedano. Ruske šole tujih židovskih učencev ne smejo vsprejemati, če njih stariši nimajo dovoljenja, trajno bivati v Rusiji, katero dovoljenje daje notranje ministerstvo le trgovcem prvih gildov.

Cesar in Bismarck. Boj za Bismarcka in proti njemu še vedno ni ponehal po nemškem časopisu. Zadnji čas se je jela za Bismarcka potegovati tudi „Kölnische Zeitung“, ki ima zveze z narodnimi

vita, temveč je še poraščena zelo s polzkim mahom, sredi katerega se vije ozka steza, a na več krajih se še ta čisto zgubi. Ako se le malo v stran zaide, zgodi se lahko, da je niti več ne najde, — kakor tudi, da ne dospé na pravi vrhunec, ker jih ima več. — Že po preteku prve četrt ure morala sta počasneje stopati, ker se je bila megla zgostila. Nekaj minut pozneje preplezala sta zadnjo pečino. „Hvalo Bogu!“ vsklikne Peter, „zdaj sva na cesti.“

Na istem kraju zavije se cesta polagoma se vzdigovaje, med visoke pečine, obraščene z izborno, sočno rušino, katera daje maslu tega kraja posebno vrednost po izvrstnem ukusu in blagi vonjavi. — Krave, ki so se pasle ob teh rušinah, začele so se zbirati pod visečo skalo, glasno mukajoč.

„Skoro bo kaj hujšega, nego li sam dež,“ pravi Peter; „krave bi se zaradi malih kapljic ne skrivale pod pečino.“

„Bojim se, da še prekmalu!“ dé skrbno oče; za nama je kakor pometeno; poglej morje!“

Dasi je Peter bil vaje prikazni v gorah in hipnih prememb v ozračju, vendar se je čutil temu prizoru. Skozi pretrgano meglo, ki se je hitro vzdigovala, videlo se je blede-sivo, skoro mirno površje morskó, ki pa se je začelo v dolgih potezih votliti

liberalci. Vse kaže, da Bismarck nekaj velikega namerava, in je lahko mogoče, da jeseni v državnem zboru vlado spravi v velike zadrege. Posebno si prizadeva, da bi narodne liberalce popolnoma dobil na svojo stran, da bi potem imel v državnem zboru močno stranko.

Revizija ustave v Belgiji. Poročevalec zborničnega odseka bode že drugi teden izdelal svoje poročilo o premambi ustave, in sredi tega meseca se že začne debata o tej stvari v zbornici. Do konca tega meseca bode se morda stvar že rešila in konec drugega meseca bode že volitve za novo zbornico, kajti sedanja zbornica razpusti se takoj, ko se premeni ustava. Kateri stranki bode revizija ustave v korist, tega nikdo ne vé, zato pa revizija razburja ustave duhove.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 2. junija. (Veselica bralnega društva.) Naše bralno društvo napravilo je 31. maja svojo drugo veselico v gostilni Jos. Mercine v gor. Kašlju. Točno ob 5. uri so se začeli shajati gostje od blizo in daleč. Pevci poljski zapeli so nekaj lepih pesmi pod vodstvom g. nadučitelja Fr. Kavčiča. Med petjem svirala je domača godba.

Gospod Štefan Lemut, posestnik in mlinar iz Beričevega ob Savi, nagovoril je z lepim in jednatim govorom zbrano občinstvo, razložil je pomen veselice, ter nanduševal zbrane, da naj bi podpirali društvo, ter završil svoj govor s trikratnim živio presvetlemu našemu vladarju. Bog daj, da bi se blagohotne besede tudi spolnovale in mi želimo ob enakih prilikah še večkrat slišati kaj podobnega.

Tudi gospod A. Skofic provzročil je s svojim prorejenim humorjem prav mnogo smeha.

Med prosto zabavo obračali so občno pozornost nase pevci iz Ljubljane, udje katoliškega društva rokodelskih pomočnikov.

Tudi gg. uradniki iz vevške tovarne, dasi nam nasprotne narodnosti, so se vendar tudi udeležili naše veselice, kar je dokaz, da nam niso več tako nasproti, kakor so bili nekdanj. Omenjati mi je posebno še rodbine Stadlerjeve, katera je mnogo pripomogla k veselici. — Hvala vsem, ki so pripomogli, da se je veselica vsestransko ugodno izvršila.

Iz Zagreba, 21. maja. (Priprave za gospodarsko razstavo.) Priprave za našo gospodarsko razstavo prav lepo napredujejo ter se nadejamo, da se bode do 15. avgusta, ko bode razstava otvorjena, vse dogotovilo. Ker je pa pri vsakej razstavi treba poskrbeti tudi za primerno zabavo občinstva, zato je zabavni odbor že predložil svoj program.

Otvorjenje razstave bode dné 15. avgusta. Najpoprej se bode opravila svečana služba božja v stolni cerkvi, kamor se bodo povabile vse oblasti, zadruga in društva. Petje bode pri tej maši prevzel glasbeni zavod. Po dovršeni službi božji se podadó vsa društva pod svojimi zastavami in godbo ognjegasnega društva pred vseučiliščno zgrado. Shodišče vseučiliščno je prav pripravno za tako svečanost, kajti od tukaj se vidi ves razstavni prostor z raznimi lepimi paviljoni. Okoli stopnic se postavijo društva, samo shodišče pa je opredeljeno za oblasti. Glasba vojaška bode zaigrala nekoliko narodnih ko-

in kopiciti stekleno-bele valove s penastimi grebeni, kakor da se pripravljajo na boj s sivimi pečinami.

Na vrhu hriba vladala je popolna tihota, — a grozna tihota; nobene sapice; ganila se ni vejica, ni listič; kakor okamenela je bila narava. Na bregu pa so se že krivile vrbe, lovorjevi grmiči so se upogibali, a velika drevesa: hrasti, brésti, platane, zavela so se v svoje listovje, kakor iznenaden borilec pred sovražnikom svoj plašč skupaj stisne. — Prikazni na nebu niso bile boljše.

Črni, velikanski oblaki valili so se v velikanskem prostoru s strašno hitrostjo. Vstajali so iz vseh krajev podnebja ter se valili proti sredi, kjer so se bili v divjem neredu nakopičili.

Moža sta stopala hitro dalje, ter nemirno pogledovala okoli sebe; govorila nista. Dospéla sta do kočé Tim-Turge, jedine v tem kraju.

Nelli, Timova žena, sedela je na pragu kočé, ki je bila kamnita, a je stala sredi takega močvirja, da sta se nje bosi nogi do členka udirali. Uboga žena čakala je poštnega voza, da bi potnikom ponudila kozarec mleka ali potheena. Njena dva najmlajša otroka stala sta poleg nje, držeč v roki šopke iz ločkastih trav in zlatih, da bi je podala potnikom in dobila za nje kak penny.

(Dalje sledi.)

madov in na to se svečano odpre razstava z navadnimi nagovori in na to zapoje pevsko društvo za to opredeljeno himno.

Ker se je nadejati, da bode mnogo občinstva pohajalo razstavo, prostor sam pa je precej pretesen, poskrbeti se bode moralo, da bodo obiskovalci našli zabave tudi izven razstave. Dve restavraciji, ki boste postavljeni v razstavi, ne boste mogli sprejemati vseh gostov, zato je treba za nje skrbeti drugod. Zatorej je sklenjeno, da za časa razstave igrajo vojaške glasbe na Jelačičevem in Zrinjskem trgu vsak dan od 7.—11. ure zvečer in da bode tudi razstava tako dolgo odprta. V slučaju, da ne bi mogle kavarne in druge gostilne zadovoljiti gostom, naj se postavita dve restavraciji na Jelačičevem in Zrinjskem trgu.

V nedeljo, dne 23. avgusta ima biti v Maksimiru cvetlični korzo. Za to podjetje bi se imela zavzeti posebno naša aristokracija in velikaši ter si izbrati v to svrhu odbor. Korso bi se imel začeti ob 6. uri zvečer. Potem pa bi sledila zabava s petjem, glasbo in bengalskim ognjem.

V nedeljo, dne 30. avgusta bode dirka društva za konjerejo. Zvečer bode ples v sokolske dvorani, prirejen po omenjenem društvu.

Dne 5., 6., 7. in morda tudi še 8. septembra bode se obavila svečanost pevskih društev s posebnim programom, ki se objavi v svojem času.

Dne 12., 13. in 14. septembra se bode proslavila dvajsetletnica ognjegasnega društva ter zveze vseh teh društev, kar jih je na Hrvaškem. Program se bode objavil kasneje.

V nedeljo, dne 20. in 27. septembra, odnosno dne 4. oktobra se priredijo v razstavi florentinski večeri.

Odkritje Kačićvega spomenika bode obavljeno v zvezi z eno od poprejšnjih svečanostij.

Gostom iz Dalmacije, Slavonije in drugih slavenskih krajev se bodo priredili svečani sprejemi, banketi itd.

Predstave v gledališču se bodo začele radi razstave že dne 15. avgusta.

Razven že zdaj omenjenih zabav bode gotovo dovolj še drugih. V prvem redu moram omeniti, da bode odbor poskrbel tudi za izlete v lepo zagrebško okolico. Vsaki tujec naj vidi krasni Maksimir, pa tudi drugi kraji so vredni, da se vidijo. Ravno tako bode našel tujec tudi v samem mestu vrednih stvari, da jih razgleda, kakor stolno cerkev, pa tudi ostale, narodni muzej, galerijo slik in arheološko zbirko. Istina je, da naša izložba ne bode niti najmanjše kos češke, kajti Češka je v kulturi daleč pred nami, vendar pa ste si razstavi v enem podobni: obe ste narodni in prirejani z lastnimi troški. In kakor je češka razstava po najnovejših opisih sijajno uspela, tako se nadejamo tudi o naši, seveda v manjšem obsegu. Drugi narodi so v tem pogledu srečnejši. Če hoče Nemeec pred svetom kaj pokazati, podpira ga država; če hoče Madjar kaj izvesti, stoji mu na razpolaganje državna sredstva. Če hoče pa Slovan pokazati, kaj velja njegova umetnost in marljivost, ena in druga državna polovica nima za to nobenih sredstev. Pa vkljub temu gre Slovan na dan, vkljub temu se on razvija, celo nadkriljuje svoje protivnike, kar so ravno Čehi dokazali s svojo razstavo. To naj daje Slovanu pogum, tak uspeh naj ga bodri na daljno vztrajnost v delu in napredku, in bodočnost je njegova vkljub vsem umetnim zaprekam od strani naših zagrizenih protivnikov, kajti priti mora dan, ko bomo tudi mi gospodarji v svoji lastni domovini in ne več inferiorna rasa, kakor bi radi Nemci in Madjari. Da pa svoj cilj še poprej dosežemo, naj nas veže tudi sloga, ki je za nas Slovane v današnjem veku neobhodno potrebna. Bog daj srečo!

Dnevne novice.

(Katoliški shod v Gradcu.) Sinoči ob 7. uri se je slovesno otvoril drugi katoliški shod v Gradcu, kakor nam je sporočil telegram. Danes je bila ob 9. uri slovesna pontifikalna maša; nato so zborovali odseki politični, socijalni in cerkveno-umetniški od 11.—12. dopoldne in od 4.—6. ure popoldne. Zvečer ob 7. uri je drugo skupno zborovanje. — V četrtek je ob 7. uri sv. maša z blagoslovom, od 8.—10. ure zborujejo razni odseki, od 11.—1. ure je tretja skupna seja, kateri sledi od 6.—8. ure četrti in sklepna. — Shod se završi ob 8. uri s slavnostnim obedom.

(† Stanko Prus.) Na Dunaju, v bolnišnici usmljenih bratov je umrl 26. maja l. l. minorit pater Stanko Prus v 41. letu starosti. Pokojnik je bil rojen v Krmačini metliške fare na Kranjskem, in je služboval več let v Ptuj na Štajerskem kot kaplan, naposled v Neunkirchnu na Spod. Avstrijskem. Bil je vnet duhovnik in vrl rodoljub. N. v. m. p.

(Razpisana) je na c. k. učiteljski pripravnici v Ljubljani služba veroučitelja. Prošnje je vložiti do 28. junija 1891 pri c. k. deželnem šolskem svetu v Ljubljani.

(Umrli) je v ponedeljek v Kamniku po daljšem bolehanju g. Gustav Kronabethvogel, odvetniški koncipijent, v 56. letu dobe svoje. — V Barkovlji pri Trstu je pa prominol g. Andrej Martelanec, predsednik „obrnega društva“, odbornik „katol. društva“ in član mnogih narodnih društev, v 66. letu starosti svoje. Pokojnik, bivši črkostavec, bil je za svojega bivanja v Ljubljani pred 25. leti tolmač za laščino pri tukajšnjem deželnem sodišču. R. I. P.!

(Posestniki meščanske vojašnice) v Ljubljani imajo svoj občni zbor dne 7. junija ob 11. dopoldne v mestni dvorani.

(Za farno cerkev v Stopičah) nabral je gosp. Jan. Judež v Calumetu v Severni Ameriki med ondi bivaječimi stopičskimi farani in drugimi Slovenci 165 gld.

(„Bralno društvo“) osnovalo se je dne 1. junija t. l. v Trebnjem.

(Glasbena Matica) imela je v nedeljo dne 31. maja t. l. s svojimi gojenci majski izlet na Drenikov vrh, ki se je, kakor vsako leto, povsem obnesel vrlo dobro. Pod vodstvom svojih učiteljev poletela je vesela družba, prepevaje mične pesmice ob 2. uri popoldne na omenjeni vrh, kjer se je kmalu razvilo prav živahno življenje. Tega izleta udeležilo se je tudi mnogo društvenih članov in drugih prijateljev mladine, ki so z vidnim zanimanjem prisluškavali vse hvale vrednim produkcijam šolskega orkestra in krepkim glasovom društvenega moškega zbora. Razne igre, telovadba in ubrano petje, krasni razgled iz Drenikovega vrha, sveže pomladne sapice, dobra postrežba in splošna neprisiljena zabava so jako blagodejno uplivali isto tako na zbrano občinstvo kakor tudi na našo nadobudno mladež. Vse je rajalo in se veselilo, in še le ob 9. uri zvečer napotila se je vesela družba v najlepšem redu na svoj dom. Majski izlet „Glasbene Matice“ ostal bode pač vsem prijateljem tega zavoda, osobito pa mladim gojencem še dolgo v dobrem spominu.

(Kegljanje „Slavčeve“) moralo se je radi neprijetnih ovir ustaviti in se bode pričelo še-le 10. t. m., ko prevzame gostilno na Kozlerjevem vrtu znani gostilničar g. Francot. Keglja se lahko vsak dan od 10. do 14. t. m. od devetih dopoldne do devetih zvečer.

(Kmetški stan do zdaj brez pravega zastopnika med časniki.) Kake budalosti da trosi „Narod“ med svet, spozna se iz nastopnih vrstic, s katerimi priporoča nov list „Rodoljub“: „Tacega lista mi deželani kaj živo potrebujemo in si ga nad vse želimo, ker kmetški stan dozda še ni imel pravega zastopnika med časniki.“ — Torej kmetški stan do sedaj še ni imel pravega zastopnika med časniki, tako piše resnicoljubni (!) „Narod“. Seveda „Novice“ gospodarske, obrtniške in narodne, ki že 49. leto zastopajo v prvi vrsti interese kmetškega stanu, te niso bile pravi zastopnik časnikov med kmetškim stanom. „Kmetovalec“, „Dolenjske Novice“, „Mir“ in drugi slovenski listi po raznih kronovinah vse to ni nič, „Rodoljub“ še le bo pravi zastopnik časnikov med kmetškim stanom!! — Strast res ljudi popolno oslepi.

(Napad „Slov. Naroda“ na slovensko duhovščino.) „Narod“, ki vedno trobi, da ni zoper vero, in ne zoper duhovnike sploh, piše v št. 120.: „Gospodje po farovžih naj ne mislijo, da smo preprosti narodnjaki na deželi še vedno metla, s katero bi oni pometali. Mi dobro vemo, da živimo v dobi XIX. stoletja in to naj si zapišejo za ušesa.“ — Konstatujemo, da tu ni napaden kak „prenapeti, srboriti kapelan“, marveč ves stan slovenskih duhovnikov, z namenom, da se njemu in po njem seveda nujno tudi veri izpodkoplje polagoma veljava in spoštovanje med slovenskim ljudstvom.

(„Slov. Narod in — leca.“) „Narod“ pripoveduje, da je župnik na Colu g. Lenasi neko nedeljo ljudstvo svaril pred „Narodom“ in pred novim listom „Rodoljubom“, ki se usiljuje med ljudi. — To je po našem mnenju dandanes sveta dolžnost vsacega duhovnika, katero Leon XIII. pogosto naroča duhov-

nikom, kajti list, ki očitno hujska proti katoliški cerkvi, papežu, smeši cerkvene obrede, izpodkopa veljavo škofom in duhovnom, pač je v resnici „brezverski list“ in proti takemu mora duhovni pastir svariti svoje farane. — „Narod“ zato imenuje gosp. župnika „navadnega klevetnika, ki leco zlorablja in vernike slepi, mesto da bi učil božjo besedo, ter omenja, da na leci, kjer bi se imela propovedovati le resnica in vera ljubezni, šopiri se politiška strast, čujejo se psovke in podlo obrekovanje.“ — Iz tega, kar nam „Narod“ omeni o govoru colškega g. župnika, posnamemo, da je g. župnik govoril samo resnico, žal, da v Slovencih prežalostno, trdeč, da je „Narod“ liberalen list, in da se proti veri ljubezni nič ni pregrešil, ker uprav vera ljubezni narekuje svečeniku dolžnost, svariti bližnjega pred vsem, kar bi mu moglo škodovati. Ni je pa človeku skoro škodljivejše stvari, nego so liberalni časniki s svojimi nauki in zato je imenovani gospod izpolnil le svojo dolžnost, svareč svoje ljudi pred slabimi časniki.

(Tovarna za železo na Dvoru se opusti.) Knez Auersperg, kakor poročajo „Dol. Novice“, opusti s 1. oktobrom tovarno za železo na Dvoru pri Žužemberku. Veščaki so se namreč neki izrekli, da so zastarele vse tovarniške naprave, da vožnja do železnice preveč draži izdelke in bi jih dražila tudi, ko bi bilo voziti samo do Straže pri Novem Mestu ter da ima domača ruda premalo odstotkov železa. — Z ozirom na zaslužek, ki so ga okoličani imeli od tovarne, iskreno je obžalovati, da se opusti tovarna. Govori se, da bo knez starim delavcem dajal dosmrtno podporo, kar je neobhodno potrebno in jedino pravično, mlajše pa da bo priporočil drugim tovarnarjem. Poleg tega pa se bodo v prihodnje delale v tovarni vžigalice in morda tudi drugi izdelki od lesa. Pravijo, da bo imelo pri tem dela kakih 600 ljudi, a večinoma le otroci in ženske.

(Interpelacija poslanca dr. Fuchsa in tovarišev.) Poslanec pl. Fuchs je interpeloval finančnega ministra, če mu je znano, da finančni uradi, zlasti na Solnograškem, pri določevanju dohodarine za katoliško duhovščino se ozirajo tudi na dohodke od manualnih maš, in na druge take slučajne dohodke, če tudi se po zakonu z dne 20. oktobra 1849 smejo pri določevanju dohodarine v poštev jemati le stalne plače in dohodki, in celo preté s kaznijo, če duhovniki ne naznanijo takih dohodkov. Interpelantje naveli so tudi dva ministerska ukaza, po katerih se taki slučajni dohodki ne smejo v poštev jemati pri določevanju dohodarine. Tudi je postopanje finančnih uradov proti postavi o kongruu z dne 19. aprila 1885. Če je ministerstvu tako postopanje znano, pa hočejo interpelantje vedeti, kako se more opravičiti. To interpelacijo podpisali so tudi slovenski poslanci: dr. Gregorec, dr. Ferjančič, Vošnjak, Klun, Povše in Robič, in isterski poslanec Spinčič.

Telegrami.

Gradeo, 3. junija. Drugi katoliški shod v Gradcu otvoril se je včeraj ob 7. uri zvečer v praznično okrašeni „Industriehalle“ sijajno. Navzoči 3 knezoškofje dr. Zwerger, dr. Napotnik, dr. Missia, mnogo plemenitašev-duhovnikov, še več svetovnjakov in ne malo gospa. Predsedništvo: Alfred knez Liechtenstein predsednik; msgr. Al. Karlon I. podpredsednik; ministerijalni svetovalec Vasic iz Celja II. podpredsednik. Perovodje: Kaltenegger, Miha Vošnjak, msgr. Oer, dr. Križanič. Govorila izvrstno knezoškofa dr. Zwerger iz Gradca in dr. Napotnik iz Maribora. Mnogo pozdravov došlo.

Gradeo, 3. junija. Pri slovesni otvoritvi katoliškega shoda so bili navzoči: Don Alfonso, Dona Maria, knez Windischgrätz, prelati iz Št. Lamberta, Lambacha in Vorave, slovenski državni poslanci: Gregorec, Klun, Povše, Robič, Vošnjak. Knez Alfred Liechtenstein kot predsednik pozdravi navzoče, omenja važnosti katoliških shodov, ter završi svoj govor s „slava“-klici na papeža in cesarja. Načelnik odseku za politiko je izvoljen vitez Hartman, baron Oer socijalnemu odseku in Graus umetniškemu odseku. Knezoškof Zwerger je govoril o dolžnostih katolikov, mariborski knezoškof dr. Napotnik o geslu: „Viribus unitis!“ na katoliški podlagi. Oba prevzvišena govornika so navzoči burno pozdravljali. — Danes ob 9. uri je daroval knezoškof pontifikalno sv. mašo. Zvečer je

druga skupna seja. Govoril bode stolni prošt Trummer o veri in vednosti, dr. Ebenhoch o šoli, redemptorist Rössler o časopisju, vrednik Zapletal o katoliški organizaciji. Udeležencev na shodu je obilno število, tudi Slovencev je mnogo došlo.

Dunaj, 3. junija. Današnji bulletin: Zdravje nadvojvode Franca Ferdinanda se trajno boljša, mrzlice ni več. Semtertje bolnika nadleguje kašelj.

Dunaj, 3. junija. Danes dopoldne je nadškofu Gruši papežev plemenit gardist slovesno izročil kardinalski klobuk.

Dunaj, 3. junija. Kazenski odsek se je danes posvetoval o predlogu zastran odškodovanja po nedolžnem kaznovanih. Vladni zastopnik je izjavil, da bode vlada pospeševala, da se sklene tak zakon. O vprašanju, kako bi se določilo pravico do odškodovanja, in kateri uradni organ bi bil kompetenten izreči, da ima kdo pravico do odškodnine, je bilo mnogo ugovarjanja in so se stavili trije predlogi. Vlada bode pa še le potem v tem vprašanju zavzela primerno stališče, ko bode videla uspeh parlamentarnega posvetovanja. — Pristojbinski odsek je izročil Bilinskemu poročilo o borznem davku.

Carigrad, 2. junija. Včeraj po noči je pri Čerkeskijeju kacih 30 grških roparjev najprej vjelo železniške čuvaje, potem pa potrgalo železniške šine. Ko se je pripeljal orijentski vlak, je skočil s tiru. Dva osobna vagona sta se preobrnila, več oseb lahko poškodovanih. Roparji so napali potovalce in jih oropali, štiri Nemce in jednega Angleža odpeljali so in zahtevajo zanje 200.000 frankov odškodnine. Nemški veleposlanik storil je vse potrebno, da se vjetim potnikom obvaruje življenje in zanje izplača odkupnina.

Berolin, 2. junija. Danes je imel državni tajnik vnvanjega urada baron Maršal daljši pogovor s turškim veleposlanikom Tewfik pašo. Danes je došel telegram iz Carigrada, da je turška vlada odredila, da se izplača 200.000 odkupnine, katero zahtevajo roparji. Bankir Izrael je v spremstvu veleposlaniškega dragomana Eckarda in jednega uradnika otomonske banke že na potu v kraj, katerega so naznačili roparji, da jim izroče odkupnino.

Carigrad, 2. junija. Do šestih zvečer nemškemu veleposlaništvu ni bilo nič družega znanega, da je Izrael zjutraj ob sedmih po posredovanju otomanske banke vzel denar. Pred jutrnjem dnem ni pričakovati nobenega poročila a odvedenih potnikov.

Carigrad, 3. junija. Car je srčno brzojavno se zahvalil sultanu za sprejem pripravljen velikemu knezu Juriju.

Moskva, 2. junija. Car se je povrnil v Peterburg. Carica, velika kneginja Ksenja in veliki knez Mihael Nikolajevič odpotovali so v Livadijo.

Buenos-Ayres, 2. junija. Položaj je jako težaven. Posestniki vlog prihajali so v

velikem številu v banke, zahtevajoč svoje vloge.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je rahlo delujoče, vspešno učinkujoče, prebavne organe vrejujoče zdravilno sredstvo. — Cena steklenici 10 kr. (300—103)

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokriše na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	734.2	16.2	brezv.	jasno	6.60
2. u. pop.	733.4	24.6	sl. jzpad	del. jasno	dež
9. u. zveč.	733.2	17.2	"	oblačno	
Srednja temperatura 19.3°, za 1.9° nad normalom					

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	gld	45	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	92	"	45	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	"	90	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	30	"
Akcije avstr.-ogerske banke	999	"	—	"
Kreditne akcije	299	"	75	"
London	118	"	20	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleond.	9	"	34 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	56	"
Nemške marke	57	"	75	"

Zahvala.

Za srce lajšujočo v resnici krščansko tolažbo mej dolgotrajno, mučno boleznijo in ob smrti preljubljene nepozabne naše matere, oziroma soproge, gospé

Marije Pogačnik

izrekamo podpisani vsem blagim človekoljubom presrečno zahvalo. Istotako zahvalujemo cenj. pevce „Katol. društva rokod. pomočnikov“ za ganljivo nagrobno, dalje darovatelje krasnih vencev, slavno šentviško čitalnico, ki se je udeležila pogreba z zastavo, sploh vse, ki so se udeležili tako mnogobrojno pogreba nepozabne nam ranjce.

V Ljubljani, dne 3. junija 1891.

(1)

Žalujoči ostali.

Penzijonat „Notre Dame de Lion“

na DUNAJU, VII, Burggasse 37.

Redovnice „Notre Dame de Lion“ iz Pariza morejo sedaj vsprejeti gojenke in priporočajo svoj penzijonat, s katerim je v zvezi zasebna šola, vsem starišem, jerobom in sorodnikom deklet vsake starosti.

Na tem zavodu uči se poleg zakonito predpisanih predmetov tudi temeljito francoščina, ki je občevalni jezik, igranje na klavirju itd. (3—2)

Mesto posebnega naznanila. (1)

Tužnim sreem javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Vsegamogočni najino ljubljeno hčerko

BERTO

danes zjutraj v nežni starosti 4 let po kratki, mučni bolezni k sebi poklical.

Na Brdu, dne 3. junija 1891.

Janko in Lojzika Kersnik.

Jako bogato izber v finem

lesenem blagu,

rezbarijah, okvirih za fotografije in slike in sprehodnih, gorskih in potniških palioah, nadalje v košarah in otročjih vozičkih priporoča najceneje prodajališče (10-9)

I. kočevska hišna industrija

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Franjo Toman,

podobar in pozlatar,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4, v Mayerjevi hiši,

se zahvaljuje prečast. duhovščini in sl. občinstvu za doslej mu izkazano naklonjenost ter se priporoča i v bodoče za vsakovrstno izdelovanje

podobarskih in pozlatarskih del,

kot: prenovljenja altarjev, tabernakeljnov, leo, krstnih kamnov in podob. Prenovlja vsake vrste okvire, križeva pota, sv. razpela, svečnike itd. Tudi na novo izgotavlja vsa ta dela v vsakem slogu prav okusno in trpežno.

V zalogi ima sv. razpela od 4" do 3', na križu in brez njega, s stojalom in brez stojala, pozlačena. slikana in iz trdega lesa. Kristusi so do 2 čevlja po 2 palca narazen, 4, 6, 8, 10, 12 palcev itd. — Cofi za svetilnice za spodaj in zgoraj dobé se od 80 kr. do 8 gld., krogle za vrvi pri svetilnicah in svečnikih, palice za okvire (Goldleisten), slike itd.

Vsako delo izgotovi zanesljivo, dobro in kar mogoče po nizki ceni. (6—5)

Razglas.

Zaradi oddaje

zidarskega, kamnoseškega in tesarskega dela

pri razširjenji klavnice za drobnico in nadzidanji upravnega poslopja v mestni klavnici vršila se bode

dne 8. junija letos ob 10. uri dopoldne

pri mestnem magistratu ljubljanskem javna pismena ofertna razprava.

Načrti, proračuni in pogoji so v pisarni mestnega stavbinskega urada (Špitalske ulice št. 10) ob navadnih uradnih urah vsakemu na vpogled razgrnjeni.

Ponudbe je do določenega časa izročiti zapečatenene in priložiti jim vadijum znašajoč 5%, skupnega po jednotnih cenah preračunjenega zneska. Na ponudbe, izročene prekasno ali celó po končani obravnavi, se ne bode oziralo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 27. maja 1891.

Župan: GRASELLI l. r.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Anton Kržič.

Razprodaja.

Radi prezidavanja in prenovljenja prodajalnice

popolna razprodaja

manufakturnega, modnega in najraznovrstnejšega kramarskega blaga

po dokaj nižanih cenah.

Tu so na prodaj cenó tudi vrata s stranskima in vrhnima kamnoma priprava za vhod pri kaki prodajalnici.

Fr. Petrič,

v Ljubljani, Špitalske ulice 6.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.